

EEN NIEUWE OLIGOTRICHUM-VERASSING

door A. Touw,
(Rijksherbarium, Leiden)

In 1963 gaven Bakker en Touw een overzicht van de Nederlandse vindplaatsen van *Oligotrichum hercynicum*. Nadat deze soort in 1927 bij Bakkeveen (Fr.) was ontdekt door prof. van der Wijk werd zij later op talrijke plaatsen in Drente gevonden, sinds 1945 ook bij Hulshorst en sinds 1963 bij Rheden. Kolvoort vond haar later op verschillende plaatsen bij Velp. Bakker en Touw spraken als hun mening uit, dat hethier ging om een recente immigrant en de beschikbare gegevens duiden erop, dat de soort bezig was, zich van het noorden uit over ons land uit te breiden. Of dit laatste juist is, moet thans ernstig worden betwijfeld, want bij het doorwerken van het in het Rijksherbarium gedeponeerde herbarium van W.C. van Embden werden de volgende monsters van *Oligotrichum hercynicum* ontdekt (onder Aloina!):

1. Zeisterbos, op één plek veel (1900);
2. Heide bij de Zijpenberg (tussen Rozendaal en De Steeg), vooral op afgestoken leemkanten, ook in wagensporen (sept. 1913);
3. Biltse Duinen (aug. 1917);
4. Achter Berkenhoven (bij Zeist; waarschijnlijk niet later dan 1923).

Niet alleen komen hierdoor enige nieuwe vindplaatsen in de provincie Utrecht aan het licht, maar ook zijn al deze vondsten veel ouder dan de tot nu toe bekende en zij liggen in Midden Nederland. Dit maakt de 'recente immigrant' theorie zeer aanvechtbaar en het lijkt er meer op, dat *Oligotrichum* er altijd geweest is, maar over het hoofd is gezien, vooral daar de soort hoofdzakelijk voorkomt in gebieden, die in de vorige eeuw vrijwel niet door bryologen zijn onderzocht. Het is echter vreemd, dat *Oligotrichum* in de vorige eeuw nooit bij Utrecht, Zeist en Arnhem werd gevonden, hoewel een groot aantal herbariumplanten getuigt van de grote activiteit van de toenmalige Nederlandse bryologen.

Summary

In the private herbarium of W.C. van Embden (deposited in the Rijksherbarium at Leyden) four samples of *Oligotrichum* have been discovered, originating from the provinces of Utrecht and Gelderland. As these plants were collected between 1900 and about 1923, *Oligotrichum* is probably not a recently immigrated species, as was presumed before, but an old, overlooked one.

Literatuur

Bakker, P.A. & A. Touw: De opmars van *Oligotrichum hercynicum* (Hedw.) Lam. et DC. *Buxbaumia* 17 (1963) 111-115.

MICROLEJEUNEA ULICINA (TAYL.) EVANS IN HET LOCKHORSTERBOS - EEN NIEUWE VINDPLAATS IN NEDERLAND

door G. Dirkse

Tijdens een mossenexcursie van afd. Amersfoort der N.J.N. op zaterdag 28 januari j.l. naar een gedeelte van het Lockhorsterbos, dat enkele kilometers ten ZO. van Amersfoort langs de oostzijde van de Heiligenbergerbeek ligt, werd een klein levermosje verzameld, hetwelk groeide op een boom. Thuis werd het plantje gedetermineerd als behorende tot de soort *Microlejeunea ulicina* (Tayl.) Evans. Daar ik mij nog niet geheel zeker voelde van de determinatie, werd de rest van het verzamelde materiaal meegenomen naar de heer Frencken te Hilversum. Aldaar werden de gevonden exemplaren vergeleken met beschrijvingen en afbeeldingen in "Macvicar" en "Van den Berghen". Naar aanleiding hiervan werd het verzamelde volledig identiek bevonden met de in beide bovenaangehaalde werken omschreven soort *Microlejeunea ulicina* (Tayl.) Evans.

Beknpte beschrijving van het gevonden materiaal: